

Studieplan for oppvekstfag

Høyere yrkesfaglig utdanning
60 Studiepoeng – Nettbasert med praksis

Fordypning:

Arbeid med de yngste barna (0-3 år) i barnehagen

Våren 2021– Høsten 2022

Akkreditert	08.02.2019
Utdanningens navn:	Arbeid med de yngste barna (0-3 år) i barnehagen
Studienivå:	Høyere yrkesfaglig utdanning – Fagskole
Studiepoeng:	60
Gradsbetegnelse:	Fagskolegrad / Professional degree
Omfang:	Studietid er beregnet til 1800 studietimer. Tilsvarende 2 år på deltid.
Studiemetode:	Nettstudium med avsluttende eksamen.
Start- og sluttdato:	Fast oppstart og styrt progresjon.
Fagansvarlig:	Kaia Brækken

MedLearn

Revideringer av studieplanen i løpet av perioden:

Dato:	Type endring:	Signatur:

INNHold

BAKGRUNN.....	4
OPPTAKSKRAV.....	5
OMFANG OG FORVENTET ARBEIDSMENGDE	6
OPPBYGNING/ORGANISERING AV UTDANNINGEN	7
OVERORDNET LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSE FOR UTDANNINGEN.....	8
EMNE 1: Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i oppvekstfag.....	10
Innhold	10
Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser	11
Litteratur	12
EMNE 2: De yngste barna – omsorg, trygghet og trivsel	13
Innhold	13
Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser	14
Litteratur	15
EMNE 3: De yngste barna – lek og vennskap.....	16
Innhold	16
Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser	17
Litteratur	18
EMNE 4: Barnehagen som demokratisk danningsarena.....	19
Innhold	19
Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser	20
Litteratur	21
EMNE 5: Praxis med prosjektarbeid og fordypningsoppgave	23
Innhold	23
Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser	24
Litteratur	28
UNDERVISNINGSFORMER OG LÆRINGSAKTIVITETER.....	29
Læringsaktiviteter	30
VEILEDNING OG OPPFØLGING.....	31
VURDERINGSORDNINGER, ARBEIDSKRAV OG EKSAMEN	32
SAMLET LITTERATURLISTE.....	36

BAKGRUNN

Høsten 2017 trådte ny rammeplan for barnehagen i kraft. Rammeplanen bygger videre på den norske barnehagetradisjonen der omsorg, lek, læring og danning ses i sammenheng. Leken har og skal fortsatt ha en fremtredende og sentral plass, samtidig som rammeplanen tar hensyn til at barnehagehverdagen har endret seg. Blant annet ser vi at andel barnehagebarn i alderen 0-3 har økt kraftig de siste årene, hvilket stiller krav til økt kompetanse og kunnskap i arbeid med de yngste barna i barnehagehverdagen. En god barndom er viktig i seg selv og for resten av livet. Alle barn har rett til et godt barnehagetilbud, uansett hvor de bor og hvilken barnehage de går i. Kvaliteten på de ulike barnehagetilbudene varierer imidlertid stort, og må det drives målrettet kompetansebygging i barnehagesektoren for å lykkes med å utvikle kvaliteten og med å realisere kravene i rammeplanen.

I Norge går over 80 % av barn mellom ett og to år i barnehagen (SSB, 2017). Aldri tidligere har så mange barn tilbrakt så mye av tiden sin i barnehagen, og aldri har barnehagen hatt større betydning for barns trivsel og utvikling. Små barn har andre behov enn eldre barn, og de er i større grad prisgitt de rammebetingelser som voksne gir dem. Det hviler derfor et stort ansvar på både barnehageeiere og politikere for å sørge for gode rammevilkår for barnehagene slik at god barnehagekvalitet blir mulig, og på ansatte for å gi små barn gode dager i barnehagen (Drugli, 2017).

Regjeringen ønsker at flere tar yrkesrettet utdanning av god kvalitet, som er relevant og tilpasset arbeidslivets behov (Meld. St. 9 (2016–2017) Fagfolk for fremtiden — Fagskoleutdanning). Fagskolen er sammen med det øvrige utdanningssystemet en viktig forutsetning for produktivitetutvikling i økonomien ved at den gir arbeidslivet kandidater med gode kunnskaper og etterspurt kompetanse. Ifølge strategien som ble lagt fram av kunnskapsdepartementet i september 2017 [Kompetanse for fremtidens barnehage. Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2018–2022](#), har regjeringen fra 2013 til 2017 mer enn doblet innsatsen til kvalitetstiltak i forhold til framtidens barnehage. Det er satt i gang en rekke nye kompetansetiltak, blant annet fagskoleutdanninger for barnehageansatte.

Fagskolen innen oppvekstfag med tittelen *Arbeid med de yngste barna (0-3 år) i barnehagen* er et alternativ til høyere utdanning og representerer et alternativt utdanningsløp for mange. Det studenten lærer i dette studiet er direkte anvendbart i arbeid i barnehage eller på andre arenaer der småbarna er.

Utdanning er utviklet i samarbeid med Cecilie Ottersland Myhre, Universitetslektor ved barnehagelærerutdanningen (BLU) OsloMet - Storbyuniversitetet. MedLearn har inngått samarbeidsavtale om utdanningens yrkesfaglige forankring med Steinerbarnehageforbundet ved daglig leder Grete Gulbrandsen, Merete Bygstad, virksomhetsleder i Mellomåsen barnehage, Inger Elisabeth Merli, virksomhetsleder i Kolbotn barnehage og Kjetil Ørbeck CEO i Læringsverkstedet AS.

OPPTAKSKRAV

Opptak til utdanningen bygger på fullført og bestått videregående opplæring innen barne- og ungdomsarbeiderfaget. Søker må være minimum 19 år gammel. Det anbefales at søker har minimum ett års yrkeserfaring, men dette er ikke et krav.

Realkompetansevurdering

Søkere som ikke tilfredsstillt kravene over kan bli realkompetansevurdert. En realkompetansevurdering bygger på dokumentert arbeidserfaring, utdanning, kurs, organisasjonserfaring og annen informasjon som søker mener er relevant.

Søkere må kunne dokumentere minimum fem års relevant praksis fra arbeid med barn i alderen 0-6 år i 100 % stilling (deltid regnes om til heltid). Med relevant praksis menes arbeidsoppgaver innen oppvekstsektoren, både offentlig og privat, hvor søkeren har vært i direkte kontakt med barn som assistent eller fagarbeider.

Kandidater som søker opptak på bakgrunn av realkompetanse må dokumentere at de har en alder på minimum 23 år.

Søkeren skal ha et læringsutbytte gjennom realkompetansen som er likeverdig med læringsutbyttet i det formelle opptakskravet. Søker må ved oppstart ha tilegnet seg kompetanse tilsvarende kompetansemålene fra læreplan i barne- og ungdomsarbeiderfaget Vg3 / opplæring i bedrift. Kompetansemålene er knyttet til hovedområdene *Helsefremmende arbeid, Kommunikasjon og samhandling* og *Yrkesutøvelse*. Kompetansemålene finner du her: <https://www.udir.no/kl06/BUA3-01/Hele/Kompetansemaal/etter-vg3>

Søkere som tas opp på bakgrunn av realkompetanse vil etter gjennomført og bestått avsluttende eksamen ikke kunne kvalifisere til fagbrev som barne- og ungdomsarbeider.

Felleskriterier for opptak

Som en del av studiet er det 10 uker praksis og denne skal gjennomføres på egen arbeidsplass.

Følgende kriterier må oppfylles av alle søkere:

- Studenten må ha et ansettelsesforhold i barnehage under hele studiet.
- Studenten må levere et anbefalingsbrev fra arbeidsgiver hvor det også fremgår at arbeidsplassen legger til rette for at studenten kan avholde praksis på egen arbeidsplass.
- På grunn av praksis krever dette studiet at det fremlegges gyldig politiattest. Denne må ikke være eldre enn 3 måneder ved mottak, jf. § 27 i Lov om høyere yrkesfaglig utdanning.

OMFANG OG FORVENTET ARBEIDSMENGDE

Utdanningen innen oppvekstfag med tittelen *Arbeid med de yngste barna (0-3 år) i barnehagen* tilbys som deltidsstudium over 2 år. Studietid er beregnet til 1800 studietimer.

Pensum omfatter ca. 2000 sider. Fullført og bestått utdanning gir 60 studiepoeng. Vi har en gjennomsnittlig prosentfordeling mellom Undervisning-Veiledning-Selvstudium på ca. 30 - 3 - 67.

Fordeling av timer og forventet arbeidsmengde mellom undervisning – veiledning og selvstudium:

Emnenavn	Omfang	Undervisning	Veiledning	Selvstudium	SUM timer
Emne 1: Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i oppvekstfag	10 SP	90	9	201	300
Emne 2: De yngste barna – omsorg, trygghet og trivsel	10 SP	90	9	201	300
Emne 3: De yngste barna – lek og vennskap	10 SP	90	9	201	300
Barnehagen som demokratisk danningsarena	10 SP	90	9	201	300
Praksisstudier med prosjektarbeid og fordypningsoppgave	20 SP	180	18	402	600
Sum	60 SP	540	54	1206	1800

Undervisning i nettskolen er en kombinasjon av en eller flere undervisningsformer, for eksempel emnewebinarer, gjennomgang av nettressurser og innspilte videoer og podkaster som er utviklet i forbindelse med studiet.

Veiledning innebærer diskusjon med faglærer enten via videochat og/eller skriftlig tilbakemelding på innleverte oppgaver. Veiledning dreier seg også om oppfølging og praktiske webinarer fra studieleder og administrasjon. Studenten mottar veiledning fra praksisveileder under praksisperioden. Behovet for veiledning varierer fra student til student, men vi har erfaring med at dette dreier seg i snitt om ca. 50-60 timer, som utgjør 3 % av studietimene.

Selvstudium innebærer å lese studielitteratur, delta i Differ, arbeide med oppgaver og andre læringsfremmende aktiviteter. Dette utgjør da 67 % av normert studietid.

OPPBYGNING/ORGANISERING AV UTDANNINGEN

Studieplan oppvekstfag for barnehagefaglig tilsatte bygger på retningslinjer for fagskoleutdanning, Lov om barnehager (2005/2018) og rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017).

Undervisningen er nettbasert, med fast oppstart inntil to ganger i året og styrt progresjon.

Undervisningsmateriellet til utdanningen ligger tilgjengelig for studentene i nettskolen.

Studenten må ha egen PC/Mac og tilgang til internett.

Utdanningen består av fem emner som igjen er delt inn i moduler. Til hvert emne er det formulert læringsutbyttebeskrivelser. Emnenes faglige innhold er utviklet i tråd med gjeldende styringsdokumenter for barnehagen og aktuell faglitteratur knyttet til de ulike temaområdene. Det totale innholdet og læringsutbyttebeskrivelsene bygger på planverket til Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanninger i helse- og oppvekstfag (NUFHO), men det er gjort justeringer knyttet til emnetitlene og oppbygningen. Emnene må gjennomføres i den rekkefølgen de er spesifisert og obligatoriske arbeider (arbeidskrav) for foregående emne må være levert og bestått før eksamen kan avlegges og neste emne kan påbegynnes. Dette sikrer en faglig progresjon hos studentene.

Ti ukers praksis er obligatorisk i det siste og femte emnet i utdanningen. Denne perioden skal gi studentene mulighet til å jobbe systematisk med det teoretiske grunnlaget som er lagt i de første emnene, samt gjøre seg erfaringer i praksis som fordypningsoppgaven skal bygges på.

Utdanningen er organisert som et selvstudium, men faglærere og studieledere bidrar med jevnlig tilbakemelding og oppfølging. Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

OVERORDNET LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSE FOR UTDANNINGEN

Studiets målsetting er å utdanne reflekterte yrkesutøvere som tar initiativ til å planlegge, organisere og gjennomføre pedagogisk arbeid med de yngste barna (0-3 år) i barnehagen, og som kan samarbeide med barn, personale og foreldre til beste for barnet. Videre vektlegger studiet at studenten utvikler en etisk grunnholdning som ivaretar og utvikler anerkjennende, lekne og omsorgsfulle samspill med enkeltbarn og barn i gruppe.

Etter fullført studie skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om de yngste barna (0-3 år) i barnehagen og kjennskap til aktuelle begreper og teorier innenfor pedagogikk, sosiologi, psykologi og etikk• har kunnskap om kommunikasjon, pedagogiske og didaktiske metoder, prosesser og verktøy som kan bidra til å fremme lek, læring og danning hos de yngste barna• har kunnskap om de yngste barnas væremåter og uttrykksformer, om barns utvikling og hvordan omsorg, tilknytning og relasjoner har betydning for barns trivsel i barnehagen• har innsikt i FNs barnekonvensjon, norske lover med forskrifter, rammeplan for barnehager og andre styringsdokumenter innenfor oppvekstsektoren som gjelder for de yngste barna.• har kjennskap til ulike virksomheter innen oppvekstsektoren og organiseringen av disse• kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap med fokus på de yngste barnas trygghet, trivsel og utvikling i barnehage som grunnlag for utvikling innenfor eget fagområde• forstår oppvekstsektorens betydning i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv
-----------------	---

Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende sin faglige kunnskap om de yngste barnas (0-3 år) utvikling, sosiale behov og kompetanser • kan anvende sin faglige kompetanse i møte med barn, personale og foreldre i likeverdige samspill med fokus på medvirkning og anerkjennende relasjonsbygging • kan bidra i planlegging og gjennomføring av leke- og læringsaktiviteter i samarbeid med annet fagpersonell ved hjelp av ulike pedagogiske og didaktiske metoder og arbeidsformer • kan finne informasjon og aktuelt fagstoff som er relevant i yrkesfaglige problemstillinger knyttet til arbeidet med de yngste barna • kan kartlegge og identifisere faglige problemstillinger og behov for tiltak i forhold til de yngste barna i barnehagen, samt vurdere og iverksette eventuelle tiltak/aktiviteter
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper som taushets- og opplysningsplikten og personvern og reflektere over egen praksis i arbeid med de yngste barna og deres foreldre • kan identifisere etiske utfordringer og dilemmaer i arbeid med de yngste barna • har utviklet en etisk grunnholdning i arbeid med de yngste barna som kommer til uttrykk gjennom ivaretagelsen av integritet, brukermedvirkning, åpenhet, fortrolighet og taushetsplikt, samt ved å bidra til et anerkjennende og jevnbyrdig samarbeid på egen arbeidsplass og med foreldre • kan utføre arbeidet, slik at det dekker sosiale behov og fremmer trivsel, lek og læring til beste for enkeltbarn og barnegruppen • kan bygge relasjoner med fagfeller og andre yrkesgrupper, for å utveksle kunnskaper og erfaringer om lek, kompetanser, sosiale behov og helhetlig utvikling hos de yngste barna i barnehagen • kan utvikle arbeidsmåter og kommunisere med fagfeller og foreldre, i samsvar med etiske prinsipper, som fremmer sosiale behov, kompetanse og utvikling hos de yngste barna.

EMNE 1: Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i oppvekstfag

Innhold

Det vil innledningsvis i emnet bli vektlagt øvelser i skriving og formulering av fagtekster. Digital kompetanse og dømmekraft skal utvikles gjennom utprøvinger og kildekritiske vurderinger.

Emnet vektlegger historiske og politiske innganger til barnehagens utvikling i det norske velferdssamfunnet. Emnet omhandler barnehagen som pedagogisk virksomhet, profesjonsutøvelse og yrkesetikk. Observasjon og dokumentasjon for reflekterende praksiser og didaktikk er innholdsområder som blir vektlagt i emnet.

Emnet er forankret i *rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017)* som understreker at barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller for barn, medarbeidere og foreldre.

Antall studiepoeng	10
Faglig innhold	<ul style="list-style-type: none"> • Studieteknikk og råd om oppgaveskriving • Barnehagens framvekst og historie • Barnehagen som pedagogisk virksomhet • Profesjonell yrkesutøvelse og yrkesetikk • Politiske styringsdokumenter for barnehagen • Didaktisk teori og praksis • Observasjon og observasjonsmetoder • Pedagogisk dokumentasjon
Arbeidskrav; må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen	<p>Kandidaten skal skrive to tekster med utgangspunkt i emnets innhold a 400 ord (+/- 10%), litteraturliste kommer i tillegg.</p> <p>Tema for 1. tekst: Barnehagen som pedagogisk virksomhet.</p> <p>Tema for 2. tekst: Observasjon og didaktiske prosesser i barnehagen.</p>
Eksamen	<p>Individuell skriftlig hjemmeeksamen, varighet 48 timer. Oppgaven omhandler barnehagen som en lærende organisasjon.</p> <p>Samlet tekst skal være på 1500-2000 ord. Forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste regnes ikke med i antall ord.</p> <p>Alle hjelpemidler tillatt.</p>

Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser

Etter fullført emne har studenten følgende læringsutbytte:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om studieteknikk og faglig skriving • har kunnskap om barnehagens framvekst og historie • har innsikt i lover og forskrifter som regulerer barnehagens virksomhet • har kunnskap om profesjonsutøvelse i barnehagen som pedagogisk virksomhet • har kunnskap om syn på barn og barns rettigheter • har kunnskap om didaktikk og sentrale didaktiske begreper og modeller som grunnlag for didaktisk tenkning og praksis i barnehagen • har kunnskap om observasjon og ulike observasjonsmetoder • har kunnskap om ulike former for dokumentasjon og pedagogisk dokumentasjon som inspirasjon til bevegelige praksiser i barnehagen
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende relevante læringsstrategier i sin faglige selvutvikling, samt skrive faglige tekster • kan anvende observasjon og ulike former for dokumentasjon for reflekterte pedagogiske praksiser i barnehagen • kan arbeide didaktisk relevant i forhold til barnegruppen, samt delta i planlegging, gjennomføring og evaluering av det pedagogiske arbeidet med barna • kan anvende sin kunnskap om barnehagens verdigrunnlag, formål og innhold i det pedagogiske arbeidet med barna • kan diskutere egne holdninger samt etiske og faglige problemstillinger forbundet med profesjonsutøvelse i barnehagen
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan tilegne seg ny kunnskap gjennom digitale læringsplattformer og faglitteratur • kan anvende sin barnehagefaglige kompetanse som profesjonsutøver i feltet • har utviklet en etisk grunnholdning, profesjonelt skjønn og faglig dømmekraft i praktisk pedagogisk arbeid i barnehagen • kan vurdere valg og bruk av observasjoner, kartlegginger eller andre former for dokumentasjoner av enkeltbarn og barn i gruppe i sitt pedagogiske arbeid • kan videreutvikle sin faglige kompetanse som profesjonsutøver i barnehage • forstår barnehagens betydning som pedagogisk institusjon i møte med barn og deres familier

Litteratur

Bae, B. (2007) *Å se barn som subjekt – noen konsekvenser for pedagogisk arbeid i barnehagen*.

Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnehager/artikler/a-se-barn-som-subjekt---noen-konsekvenser/id440489/> (Hentet: 11. desember 2020). (ca. 17 sider)

Barnehageloven. *Lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager*. (14 sider)

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. *Forskrift 24. april 2017 nr. 487 om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. (51 sider)

Gunnestad, A. (2019) *Didaktikk for barnehagelærere: en innføring*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5) (135 sider)

Hennum, B. A. og Østrem, S. (2016) *Barnehagelæreren som profesjonsutøver*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) (114 sider)

Kolle, T., Larsen, A. S. og Ulla, B. (2017) *Pedagogisk dokumentasjon – inspirasjon til bevegelige praksiser*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5) (67sider)

Løkken, G. og Søbstad, F. (2013) *Observasjon og intervju i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 3, 5, 6, 7) (77 sider)

Totalt antall sider: 475

Anbefalt litteratur:

Christoffersen, S. A. (red.) (2011) *Profesjonsetikk: om etiske perspektiver i arbeidet med mennesker*. Oslo: Universitetsforlaget. (innledning + kap. 1, 2, 3) (76 sider)

Korsvold, T. (2005) *For alle barn: barnehagens framvekst i velferdsstaten*. Oslo: Abstrakt Forlag. (kap. 3, 4, 5) (87 sider)

EMNE 2: De yngste barna – omsorg, trygghet og trivsel

Innhold

Emnet omhandler kunnskap og teorier om de yngste barnas utvikling. Tilknytningsteorier og transaksjonsmodellen vektlegges spesielt. Videre vektlegges voksen-barn samspill og omsorgsfulle relasjoner der også barn ses som aktive omsorgsgivere. Trygghet som basis for lek og utforskning blir også vektlagt. Tilvenning og det å være «ny» i barnehagen, foreldresamarbeid og hvordan forandringer kan påvirke barnas trivsel er andre sentrale temaer i emnet.

Emnet er forankret i *rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017)* der omsorg løftes som en forutsetning for barns trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet.

Rammeplanen understreker herunder at barnehagen aktivt skal legge til rette for omsorgsfulle relasjoner i et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger.

Antall studiepoeng	10
Faglig innhold	<ul style="list-style-type: none"> • Når barnet begynner i barnehagen • Tilknytning og utviklingspsykologi • Forandringer i barnets hverdag • Trygghet for lek og læring • Omsorg i barnehagen • Barn som omsorgsdeltakere • Voksen-barn relasjoner • Anerkjennende samspill
Arbeidskrav; må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen	<p>Kandidaten skal drøfte to caseproblemstillinger med tematikk knyttet til emnets innhold. Drøfting skal være på 400 ord (+/-10 %), beskrivelse av case og litteraturliste kommer i tillegg.</p> <p>Case og tema for 1. tekst: Å være ny i barnehagen – trygghet og trivsel.</p> <p>Case og tema for 2. tekst: Omsorg og omsorgsrelasjoner i barnehagen.</p>
Eksamen	<p>Individuell skriftlig hjemmeeksamen utformet som caseoppgave med en gitt problemstilling, varighet 48 timer. Oppgaven omhandler voksen-barn samspill i barnehagen.</p> <p>Samlet tekst skal være på 1500-2000 ord. Forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste regnes ikke med i antall ord. Alle hjelpemidler tillatt.</p>

Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser

Etter fullført emne har kandidaten følgende læringsutbytte:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om barns tidlige utvikling, tilknytning og ulike tilknytningsmønstre • har kunnskap om relasjonsarbeid med de yngste barna i barnehagen og hvordan dette virker inn på barns utvikling og trivsel, lek og utforsking • har kunnskap om overganger og tilvenning i barnehagen • har kunnskap om voksen-barn samspill, omsorg og omsorgspraksiser • har kunnskap om foreldresamarbeid og forståelse for hvordan forandringer i barnets hverdag kan påvirke barnets trivsel og trygghet, livsmestring og helse
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende sin kunnskap om de yngste barnas ulike behov og væremåter på en slik måte at det fremmer trivsel, lek og utforsking i barnegruppen • kan bygge varme og nære relasjoner med de yngste barna slik at barna opplever barnehagehverdagen som trygg og god • kan anvende sin kunnskap om overganger og tilvenning i møte med barn og foreldre i krevende perioder/situasjoner • har utviklet sin forståelse for det viktige foreldresamarbeidet til beste for barnet
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for innholdet i begrepene som omhandler tilknytning og relasjon knyttet til arbeidet med de yngste barna • har utviklet evne til refleksjon over egen praksis i arbeid med de yngste barna • kan anvende sin teoretiske og praktiske barnehagefaglige kompetanse i arbeid med de yngste barna • har evne til å se viktigheten av hverdagsrutiner og dets betydning for en trygg barnehagehverdag • har forståelse for de voksnes rolle i samspill med de yngste barna • har utviklet en omsorgsfull, anerkjennende og lyttende grunnholdning i møte med de yngste barna i barnehagen • har utviklet en etisk grunnholdning som reflekterer verdigrunnlaget i styringsdokumentene for barnehagen

Litteratur

Broberg, M., Hagström, B. og Broberg, A. (2014) *Tilknytning i barnehagen: hva betyr trygghet for lek og læring?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (202 sider)

Drugli, M. B. (2017) *Liten i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (s. 15-58, s. 126-163) (80 sider)

Rossholt, N. (2010). Gråtens mange ansikter. Toner og tempo i barnehagen, i *Nordic Studies in Education*. No 2, s. 133-143. Tilgjengelig fra:
https://www.academia.edu/980508/Gr%C3%A5tens_mange_ansikter_Toner_og_tempo_i_barnehagen (Hentet 2. februar 2021). (11 sider)

Tholin, K. R. (2013) *Omsorg i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (143 s)

Totalt antall sider: 436

Anbefalt litteratur:

Abrahamsen, G. (2009) En god barnehagestart i barnehagen – toleranse for avskjed i tårer og tid til det nødvendige, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 4) (15 sider)

Schibbye, A-L. L. og Løvlie, E. (2017) *Du og barnet: om å skape gode relasjoner med barn*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 3, 4, 5) (50 sider)

EMNE 3: De yngste barna – lek og vennskap

Innhold

Emnet vektlegger ulike teoretiske innganger til fenomenet lek og lekens betydning for barns trivsel i barnehagen. Leken er barns væremåte og uttrykksform, og ifølge rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017) skal leken ha en sentral plass i barnehagen og lekens egenverdi skal anerkjennes.

I emnet legges spesielt fokus på de yngste barnas væremåter og uttrykksformer, lek og vennskap. Videre vektlegges voksenrollen i lek og hvordan barnehagens pedagogiske miljøer kan tilrettelegges for barns lek, læring og danning. Barn som sjelden leker og lekens betydning for barns helse og livsmestring er også temaer i emnet. Emnets hovedfokus er ulike former for lek og hvordan barn leker.

Antall studiepoeng	10
Faglig innhold	<ul style="list-style-type: none"> • Teoretiske perspektiver på lek • De yngste barnas lekende væremåter • Små barns forhandlinger i lek • Barns lekende samspill og vennskap • Kroppslig lek • Lekende læring • Lek som vekker bekymring • Barn som sjelden leker • Voksenrollen i lek • Rom og materiell for lek
Arbeidskrav; må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen	<p>Kandidaten skal drøfte to caseproblemstillinger med tematikk knyttet til emnets innhold. Drøfting skal være på 400 ord (+/-10 %), beskrivelse av case og litteraturliste kommer i tillegg.</p> <p>Case og tema for 1. tekst: Lek som fenomen og de yngste barnas lekende samspill.</p> <p>Case og tema for 2. tekst: Lekens egenverdi for de yngste barna</p>
Eksamen	<p>Individuell skriftlig hjemmeeksamen utformet som caseoppgave med en gitt problemstilling, varighet 48 timer. Oppgaven omhandler lek og lekende samspill blant de yngste barna (0-3 år) i barnehagen.</p> <p>Samlet tekst skal være på 1500-2000 ord. Forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste regnes ikke med i antall ord. Alle hjelpemidler tillatt.</p>

Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser

Etter fullført emne har kandidaten følgende læringsutbytte:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kjennskap til rammeplanens syn på omsorg, lek og læring • har kunnskap om ulike teoretiske perspektiver på lek • har kunnskap om de yngste barnas væremåter og uttrykksformer i lek • har kunnskap om ulike former for lek, lekende samspill og vennskap • har kunnskap om barn som sjelden leker og barns lekekompetanser • har kunnskap om voksenrollen i lek og ulike syn på lek • har kunnskap om pedagogiske miljøer for barns lek, læring og danning
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende sin faglige kunnskap om lek i arbeid med de yngste barna • kan praktisk tilrettelegge for lek og vennskap i barnegruppen • kan veilede barn inn i lek og delta i lek på barnas premisser • kan inspirere, igangsette eller skjerme pågående lek • kan utforme pedagogiske miljøer for de yngste barnas lek, læring og danning
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • anerkjenner de yngste barnas væremåter og uttrykksformer • kan verne om og fremme barnas frie lek og vennsksrelasjoner, der lek og samspill har egenverdi og ikke anerkjennes på grunn av et spesielt læringsutbytte • kan inspirere barnas fantasi i leken gjennom felles opplevelser i barnegruppen • har en genuint leken innstilling til arbeid med enkeltbarn og barn i gruppe • anerkjenner lekens betydning for barns helse og livsmestring

Litteratur

Alvestad, T. (2012) *Små barns forhandlinger i lek*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (135 sider)

Drugli, M. B. (2017) *Liten i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (s. 59-78) (19 sider)

Öhman, M. (2012) *Det viktigste er å få leke*. Oslo: pedagogisk Forum. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20) (252 sider)

Øksnes, M. (2011) Med plikt til å leke? *Barnehagefolk* (2) 21-25. (3 sider)

Totalt antall sider: 409

Anbefalt litteratur

Greve, A. (2009) *Vennskap mellom små barn i barnehagen*. Oslo. Pedagogisk Forum. (s. 15-30, 85-177) (107 sider)

Løkken, G. (2009) Toddleren som kroppssubjekt, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2) (16 sider)

Røthle, M. (2009) Møtet med de lekende barna, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 7) (20 sider)

Søbstad, F. (2009) Småbarns humoropplevelser, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 10) (18 sider)

Øksnes, M. & Brønstad, E. S. (2013) «Vi snik oss te å leik!» Om å anerkjenne barndommen og lekens egenverdi, i Glaser V., Moen K. H., Mørreaunet S. og Søbstad F. (red.) *Barnehagens grunnsteiner: formålet med barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 18) (11 sider)

EMNE 4: Barnehagen som demokratisk danningsarena

Innhold

Emnet omfatter teori og begrepsforståelse knyttet til barns rettigheter og medvirkning i barnehagen. Det fokuseres spesielt på de yngste barnas dannelsesprosesser i samspill med ulike aktører som rom, tid, materiell og personale. Barns selvbestemmelse og medbestemmelse i demokratiske prosesser belyses med utgangspunkt i barns rettigheter. Her anerkjennes også barnas rett til å være ubestemte og ikke-deltakende i beslutningsprosesser. Medvirkning forutsetter gjensidig respekt og anerkjennelse i likeverdige relasjoner.

Emnet er forankret i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017) som sier at barnehagen skal være bevisst på barns ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.

Antall studiepoeng	10
Faglig innhold	<ul style="list-style-type: none"> • Barns rettigheter og medvirkning i barnehagen • Barnehagen som demokratisk danningsarena • Individ og selvbestemmelse • De yngste barnas medvirkning • Barns motstand • Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping • Voksen-barn samspill i demokratiske prosesser
Arbeidskrav; må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen	<p>Kandidaten skal drøfte to caseproblemstillinger med tematikk knyttet til emnets innhold. Drøfting skal være på 400 ord (+/-10 %), beskrivelse av case og litteraturliste kommer i tillegg.</p> <p>Case og tema for 1. tekst: Barns medvirkning i barnehagen</p> <p>Case og tema for 2. tekst: Makt og motstand i voksen-barn relasjoner i barnehagen</p>
Eksamen	<p>Individuell skriftlig hjemmeeksamen utformet som caseoppgave med en gitt problemstilling, varighet 48 timer. Oppgaven omhandler barnehagen som demokratisk danningsarena.</p> <p>Samlet tekst skal være på 1500-2000 ord. Forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste regnes ikke med i antall ord. Alle hjelpemidler tillatt.</p>

Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser

Etter fullført emne har kandidaten følgende læringsutbytte:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har innsikt i sentrale grunnlagsdokumenter knyttet til barns rettigheter og barns medvirkning i en demokratisk barnehage • har kunnskap om barns rettigheter og FNs barnekonvensjon • har kunnskap om sentrale begreper, teorier og perspektiver knyttet til barns medvirkning i barnehagen • har kunnskap om anerkjennende og lyttende samspill i voksen-barn relasjoner • har kunnskap om ulike væremåter og relasjoners innvirkning på barns selvforståelse og selvfølelse • har kunnskap om uformell og formell læring i barns dannelsesprosesser
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan tilrettelegge for og fremme demokratiske praksiser og verdier i barnegruppen • kan inngå i anerkjennende, lyttende, lekende og lærende samspill med barna • kan initiere, utfordre og støtte de yngste barnas undringsprosesser og selvutvikling • kan tilrettelegge for og fremme pedagogiske miljøer som anerkjenner de yngste barnas medvirkning og rettigheter • kan identifisere barns behov og rettigheter både på individ- og gruppenivå
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utviklet en etisk grunnholdning som ivaretar og fremmer de yngste barnas selvforståelse og selvfølelse, trygghet og mestringsevne • har utviklet sin fagforståelse med kjennskap til barns rettigheter i en demokratisk barnehage • kan inngå i anerkjennende og lyttende samspill med både barn, medarbeidere og foreldre • har utviklet en etisk og kritisk selvforståelse knyttet til relasjonelt samspill

Litteratur

Bae, B. (2011) Barnehagebarns medvirkning, i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1) (20 sider)

Bae, B. (2011) Kraften i lekende samspill, i B. Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 2) (24 sider)

De forente nasjoner/Barne- og familiedepartementet (1989/1991). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*. Tilgjengelig fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf (Hentet 17. desember 2020). (60 sider)

Drugli, M. B. (2017) *Liten i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (s. 79-96, s. 163-175) (29 sider)

Fennefoss, A. T. og Jansen K. E. (2011) Dynamikk og vilkår, i Bae B., Fennefoss A.T., Grindland B., Jansen K.E., Johannesen N., Myrstad A., Sandvik N. og Sverdrup T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 6) (23 sider)

Grindland, B. (2011) På kanten av kaos, i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 3) (22 sider)

Johannesen, N. (2011) Å se det unike i små barns uttrykk: Med Levinas som linse, i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 4) (21 sider)

Myrstad, A. og Sverdrup T. (2011) Legg merke til Emils fot, i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 7) (17 sider)

Pettersvold, M. (2017) Barns motstand i et demokratiperspektiv, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (26 sider)

Seland, M. (2017) Uenig eller ulydig? Barns motstand i en lærende organisasjon, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (25 sider)

Øksnes, M. (2017) Lekende motstand som frihetserfaring, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (23 sider)

Øksnes, M. og Samuelsson, M. (2017) «Nei, jeg gjør det på min måte!» Motstand i barnehagen, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (31 sider)

Kunnskapsdepartementet (2006) *Temahefte om barns medvirkning*. Tilgjengelig fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/300463-temahefte_om_barns_medvirkning.pdf (Hentet 17. desember 2020). (72 sider)

Kunnskapsdepartementet (2006) *Temahefte om de minste barna i barnehagen*. Tilgjengelig fra: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/287768-temahefte_om_de_minste_barna_i_barnehagen1.pdf (Hentet 17. desember 2020). (36 sider)

Totalt antall sider: 429

Anbefalt litteratur

Jansen, K. E. (2013) *På sporet av medvirkning og læring: de yngste barna og spenningsfeltet mellom det planlagte og det spontane*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 2, 3, 5) (86 sider)

Nordin-Hultman, E. (2004) *Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping*. Oslo: Pedagogisk Forum. (kap. 1, 3, 4, 5) (56 sider)

EMNE 5: Praksis med prosjektarbeid og fordypningsoppgave

Innhold

Emne 5 skiller seg fra de andre emnene. I dette emnet skal studenten gjennomføre en 10 uker lang praksisperiode med et faglig prosjektarbeid som skal resultere i en fordypningsoppgave.

Antall studiepoeng	20
Arbeidskrav; må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen	<p>Arbeidskrav 1: Utforming av 8 personlige læringsmål som skal knyttes opp mot læringsutbyttebeskrivelsene.</p> <p>Arbeidskrav 2: Faglig drøfting av en observasjon knyttet til de yngste barnas lek. Faglig drøfting av en observasjon knyttet til omsorgspraksiser i barnehagen.</p> <p>Her skal studenten gjøre bruk av ulike observasjonsmetoder presentert i emne 1, som for eksempel løpende protokoll, praksisfortelling, episodebeskrivelse, aktivitetsskjema eller annet.</p> <p>Arbeidskravet utgjør en innsendingsoppgave på 600 ord (+/-10 %). Gjengivelse av observasjoner og litteraturliste regnes ikke med i antall ord, kun den faglige drøftingen av observasjonene.</p> <p>Arbeidskrav 3: Halvtidsvurdering med praksisveileder og lærer.</p> <p>Arbeidskrav 4: Prosjektskisse og framdriftsplan for et mindre prosjektarbeid i barnehagen. Prosjektet skal omhandle de yngste barnas lekende samspill i barnegruppen. Utarbeide en problemstilling knyttet til prosjektet. Arbeidskravet inkluderer veiledning fra lærer. Prosjektskisse og framdriftsplan skal inneholde didaktiske begrunnelser for fokusområde, målsettinger, innhold, arbeidsmåter og vurderingsformer. 400 ord (+/-10 %).</p> <p>Arbeidskrav 5: Veiledning fra lærer på foreløpig tekst til fordypningsoppgave.</p> <p>Arbeidskrav 6: Sluttvurdering med praksisveileder og lærer.</p>
Eksamen	Fordypningsoppgaven utgjør fagskolens avsluttende eksamen. Oppgaven bygger videre på prosjektskissen i arbeidskrav 4 og skal ha et omfang på 5000 ord (+/- 10 %). Forside, innholdsfortegnelse, litteraturliste og vedlegg regnes ikke med i antall ord. Alle hjelpemidler tillatt.

Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser

Etter fullført emne har studenten følgende læringsutbytte:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om barn og relevant tematikk for utdanningen • har kunnskap om profesjonell yrkesutøvelse, yrkesetikk og barnehagen som pedagogisk virksomhet • har innsikt i relevante lover og styringsdokumenter • har kunnskap om observasjon, ulike observasjonsmetoder og arbeid med pedagogisk dokumentasjon i personal- og barnegruppen • har kunnskap om iverksetting av didaktiske prosesser og prosjektarbeid • har kunnskap om samarbeid med fagfeller i barnehagen samt foreldresamarbeid • har relevant fagkunnskap knyttet til hovedtemaet i fordypningsoppgaven, samt kunnskap om faglig skriving og litteratursøk
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan samspille med barn, personale og foreldre på en respektfull, anerkjennende og omsorgsfull måte • kan kartlegge situasjoner og identifisere faglige problemstillinger • kan anvende observasjoner og ulike dokumentasjoner i reflekterende praksiser • kan iverksette og lede demokratiske didaktiske prosesser i form av et mindre prosjektarbeid i barnehagen • kan delta i diskusjoner knyttet til barnehagefaglige problemstillinger • kan oppdatere sin kunnskap av faglig relevans for fordypningsoppgaven og utføre faglig skriving
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utviklet evne til refleksjon rundt barnehagefaglige problemstillinger • har utviklet en etisk grunnholdning som gjenspeiler verdigrunnlaget i relevante lover og forskrifter • kan bygge omsorgsfulle og jevnbyrdige relasjoner med barn og deres familier • kan bidra i samarbeid med fagfeller og eksterne instanser til beste for barnet • har forståelse for yrkesetiske prinsipper i forhold til dokumentasjon, personvern og anonymisering i oppgaveskriving • forstår egen faggruppes betydning i et oppvekst- og verdiskapingsperspektiv

Gjennomføring av praksisstudiet

Praksisstudiet er en integrert, viktig og obligatorisk del av fagskoleutdanningen. Det inngår en praksisavtale mellom praksissted og MedLearn. Dokumentet *Retningslinjer for praksisstudier* gir utfyllende informasjon om hvilke forpliktelser student, praksissted og MedLearn har.

Praksisstudiet skal i utgangspunktet gjennomføres som en sammenhengende 10-ukers periode (350 timer) og studenten kan ikke starte i praksisstudiet før eksamen i emne 4 er bestått. Godkjenning for å dele opp praksistiden skal gis av MedLearn ved studieleder før oppstart av praksisperioden. Det innvilges ikke fritak, uansett hvilken type yrkespraksis studenten har fra tidligere.

Dersom studenten ikke kan møte på praksisstedet, må studenten gi beskjed til praksissted og studieleder umiddelbart. Fravær utover 15 % av 350 timer, kan medføre at praksisstudiet ikke godkjennes. Studenten kan ta igjen fravær utover 15 % ved å forlenge praksisperioden tilsvarende perioden studenten har vært fraværende. Dette avklares i samråd med studieleder og praksisstedet.

Det barnehagefaglige arbeidet som utføres på praksisstedet skal være relevant og relatert til det faglige innholdet i tidligere gjennomførte emner:

- Emne 1 Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i oppvekstfag
- Emne 2 De yngste barna – omsorg, trygghet og trivsel
- Emne 3 De yngste barna – lek og vennskap
- Emne 4 Barnehagen som demokratisk dannelsesarena

I praksisstudiet skal studenten samarbeide og samspille med barn, personale, foreldre og eksterne instanser tilknyttet barnehagen. Sentrale faglige områder under praksisstudiet er: de yngste barnas utvikling, lek og læring, voksen-barn samspill, omsorgsfulle relasjoner, samt medvirkning og danning i en demokratisk barnehage. Videre vektlegges observasjon og pedagogisk dokumentasjon for kritisk og etisk reflekterende praksiser og arbeid med didaktiske prosesser.

Under praksisperioden blir studenten tildelt en praksisveileder som har ansvar for å følge opp studenten ved å tilby samtaler, veiledning og gjennomføre vurdering av studentens arbeid.

Vurderingskriterier

I løpet av praksisperioden er det, i tillegg til øvrige arbeidskrav, to vurderinger (halvtids- og sluttvurdering) som begge må bestås for at emne 5 skal vurderes til bestått. Disse vurderingene gjennomføres ved bruk av egne skjema som finnes i praksisemnet, og i dokumentet *Retningslinjer for praksisstudier*. Vurderingene gjennomføres i en samtale mellom student, lærer og praksisveileder.

Kriteriene som legges til grunn for å vurdere praksisen er om studenten har:

- Tatt initiativ til å delta i relevante og varierte arbeidsoppgaver på praksisstedet
- Vist vilje til faglig engasjement for å styrke sin kompetanse
- Vist faglig dyktighet, ansvarsbevissthet og personlig engasjement
- Etablert og vedlikeholdt relasjoner med barn i barnehagen
- Vist empati og vilje til å ha et helhetlig menneskesyn overfor barna
- Vist evne til målrettet samarbeid med barn, foresatte, kollegaer og lærer
- Vist evne til å kommunisere med barn i ulike situasjoner
- Iverksatt prosesser og/eller tiltak overfor eller i samarbeid med barn og øvrige ansatte
- Vist evne til å arbeide selvstendig innenfor sitt ansvars- og kompetanseområde
- Vist holdninger som bygger på likeverd og som opprettholder eller styrker barnas selvfølelse
- Utført sitt arbeid innenfor gjeldende lover, forskrifter og yrkesetiske retningslinjer

Vurderingene ses i tillegg i sammenheng med de personlige læringsmålene som studenten selv utformer.

Fare for ikke-godkjent praksisstudium

Kriterier knyttet til oppnådd læringsutbytte

Praksisstudiet kan vurderes til ikke-godkjent dersom ett eller flere av de følgende kriterier er til stede:

- Studenten har ikke fått godkjent alle vurderingskriteriene for praksisstudiet
- Studenten får ikke godkjent på arbeidskrav
- Studenten har et fravær i praksisstudiet på over 15 % av 350 timer

Praksisveileder må melde fra til læreren med en gang, dersom hun/han mener at det er fare for at studenten ikke får godkjent praksisstudiet grunnet fravær. Administrasjonen ved Medlearn ser på løsninger rundt dette sammen med studenten.

Skjemaene for halvtids- og sluttvurdering skal inneholde hva studenten ikke mestrer og hvilke krav som må oppfylles for å få praksisstudiet godkjent. Lærer og praksisveileder vil i samarbeid bli enige om hva som må forbedres for å få praksisstudiet godkjent.

Kriterier knyttet til skikkethet

En student er uskikket dersom ett eller flere av følgende kriterier er oppfylt:

- studenten viser manglende vilje eller evne til omsorg, forståelse, innlevelse og respekt for barn, unge og voksne i sårbare situasjoner
- studenten viser manglende vilje eller evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med faglig veiledning
- studenten opptrer ikke i tråd med regelverk for helse, miljø og sikkerhet, prosedyrer og kvalitetssystemer, og dette kan utgjøre en fare for liv og helse
- studenten viser truende eller krenkende adferd i studiesituasjonen, eller overfor barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner

Ved tvil om skikkethet skal praksisveileder eller lærer sende inn en tvilmelding til Medlearn. Det er viktig at dette gjøres med en gang tvil oppstår.

Skjema for tvilmelding og annen informasjon knyttet til skikkethet finner du her.

Ved innsendt tvilmelding blir studenten varslet og fulgt opp videre av Medlearn gjennom en vurderingssamtale.

Ved et slikt tilfelle vil studenten tas ut av praksis i påvente av en avgjørelse.

Prosjektarbeid og fordypningsoppgaven

Studenten skal i prosjektskissen velge et tema og formulere en faglig problemstilling som danner grunnlag for et mindre prosjektarbeid som studenten skal lede og gjennomføre i praksisperioden. Prosjektarbeidet danner grunnlag for fordypningsoppgaven. Tema for både prosjektet og fordypningsoppgaven skal være relatert til arbeid med de yngste barna (0-3 år) i barnehagen og baseres på selvvalgt pensum fra emne 1-5.

Studenten tilbys veiledning fra lærer i arbeidet med prosjektskissen, prosjektarbeidet og fordypningsoppgaven.

I denne fasen er det viktig at studenten får tilstrekkelig tid til sitt prosjektarbeid, og til å skrive fordypningsoppgave. I forbindelse med opptak til studiet bekreftet arbeidsgiver en slik tilrettelegging i praksisperioden gjennom et eget anbefalingsbrev.

Litteratur

Fennefoss, A. T. og Jansen, K. E. (2020) *Småbarnspedagogikk og praksisfortellinger: analyse og tolkning av praksisfortellinger*. Bergen: Fagbokforlaget. (104 sider)

Kolle, T., Larsen, A. S. og Ulla, B. (2017) *Pedagogisk dokumentasjon – inspirasjon til bevegelige praksiser*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 7, 8) (20 sider)

Åberg, A. og Taguchi, H. L. (2006) *Lyttende pedagogikk: etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (124 sider)

Totalt antall sider: 248

I tillegg til ovennevnte pensum i emne 5, bygger emnet også på tidligere pensumlitteratur fra emne 1-4. Det forutsettes at studenten benytter pensumlitteratur fra de ulike emnene for å underbygge sitt arbeid i praksis og i fordypningsoppgaven.

Anbefalt litteratur

Birkeland, L. (1998) *Pedagogiske erobringer*. Oslo: Pedagogisk Forum. (kap. 1, 3, 6) (37 sider)

Jensen, R. og Kranmo, A. L. (2010) *Å utforske praksis: barnehagen*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2, 5) (20 sider)

Pålerud, T. (2013) *Didaktikk for en demokratisk barnehage*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2 og 5) (58 sider)

Seland, M. (2011) *Livet i den fleksible barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 2, 3, 4, 5) (83 sider)

Svenning, B. (2009) *Hva fortelles om meg? Barn rettigheter og muligheter til medvirkning i barnehagers bruk av dokumentasjon*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (112 sider)

UNDERVISNINGSFORMER OG LÆRINGSAKTIVITETER

Undervisningen foregår via vår læringsplattform (heretter kalt nettskolen) og er basert på faglig arbeid med ulike problemstillinger. Studiet krever aktiv og gjennomgående egeninnsats hos studenten, motivasjon og evne til å tilegne seg kunnskaper på egenhånd.

Arbeid med de yngste barna (0-3 år) i barnehagen foregår som nettundervisning der lærer og student er fysisk og/eller tidsmessig adskilt, men likevel står i et kommunikasjonsforhold til hverandre via internett. Hos MedLearn kommuniserer studenter, lærere og skolens administrasjon med hverandre elektronisk. Gjennom diskusjonsforum (digitale klasserom), webinar- og videochatløsninger og meldingssystem har studenten tilgang til et faglig og sosialt miljø som kontinuerlig står til disposisjon.

Nettskolen

Nettskolen tilsvarende studentenes Campus. Det er i nettskolen all tilgang på lærestoff ligger med tilhørende læringsaktiviteter. Lærestoffet er plukket ut, satt sammen og forfattet av MedLearns lærere og faglig ansvarlig redaktør har kvalitetssikret at innholdet dekker læringsutbyttebeskrivelsene.

Studieveiledning

Utdanningen er delt inn i fem emner. For hvert emne er det en studieveiledning med læringsutbyttebeskrivelser, gjennomgang av fagstoffet, oppgaver og referanser til læremidler. Hvert emne er delt inn i moduler med tilhørende arbeidskrav. Disse skal løses og vurderes til godkjent av lærer innen studenten kan arbeide videre med neste emne. Studieveiledningen veileder studenten gjennom emnet og fungerer som lærerens «stemme» i undervisningen. Særlig viktig er det at studenten på denne måten får hjelp til å strukturere fagstoffet i utdanningen.

Etter hvert som studenten arbeider seg gjennom det gitte innholdet, vil hver enkelt modul vises som fullført/ikke fullført i form av en progresjonsbar. Slik vil studenten til enhver tid ha oversikt over egen progresjon.

Læringsaktiviteter

Øvings- og refleksjonsoppgaver

Alle moduler vil inneholde øvings- og refleksjonsoppgaver som måler forståelse ved at studentene enten får en umiddelbar tilbakemelding og løsningsforslag/veiledning eller gjennom å reflektere over noe, og på den måten knytte fagstoffet til sin egen hverdag eller arbeidsoppgaver. Slik kan studenten arbeide selvstendig, systematisk og samarbeidsorientert med en problemstilling eller oppgave.

Studentene kan i tillegg diskutere oppgaver og løsninger i diskusjonsforumet for hvert enkelt emne (se informasjon om Differ under Veiledning og oppfølging).

Selvtester

Selvtester blir brukt i de ulike modulene. Selvtestene gir studenten mulighet til fortløpende å kontrollere at hun/han har oppfattet fagstoffet og forstått aktuelle begreper og uttrykk. Automatiske tilbakemeldinger/løsninger (noen i form av henvisning til pensum) blir benyttet.

Caseoppgaver

I utdanningen vil det bli benyttet caseoppgaver. Et case skaper gjenkjennelse ved at man klarer å identifisere seg med caset. Et case kan være et tilfelle, hendelse eller en situasjon. Caset er virkelighetsnært og beskriver ofte noe som har hendt. Ofte beskriver caset en situasjon med problem(er), hvor beslutninger skal fattes. Ofte er situasjonen knyttet til flere aktører som har ulike interesser, noe som gjør beslutningstakingen krevende.

Arbeidskrav som vurderes av faglærer (eksamensforberedelse)

Studentene skal via arbeidskrav få kunnskap om tematikk og lærestoff som er ment å dekke læringsutbyttebeskrivelsene i emnet. Studenten må vise forståelse for og kunne anvende fagteorien i arbeidet med arbeidskravene. Gjennom å løse oppgavene sikres kontroll og refleksjon omkring pensumstoffet. Arbeidskrav har en hensikt å forberede studenten for eksamen.

VEILEDNING OG OPPFØLGING

Nettlærers oppfølging av studenter

Hver enkelt student får tildelt en lærer som følger en gjennom hele studieløpet. Læreren er ansatt til å drive den faglige oppfølgingen av studentene. Undervisningen foregår i hovedsak via nettskolen, men andre digitale verktøy benyttes også. Veiledningsarbeidet består i å:

- Gi tilbakemelding/veiledning på innsendte oppgavebesvarelser.
- Svare på henvendelser fra studentene via meldingssystemet, e-post, telefon eller videosamtale
- Benytte nødvendige digitale verktøy for å kunne bidra til at læring skjer hos studentene. Dette inkluderer produksjon av videosnutter eller gjennomføring av webinarer som supplement til det faglige innholdet i nettskolen

Studieleders oppfølging av studentene

Studieleder administrer alt det praktiske rundt studiet, er studentenes kontaktperson og følger dem gjennom hele studieløpet.

Ved innmelding får studentene tilsendt innloggingsinformasjon til nettskolen. Nettskolen har et enkelt design og er veldig brukervennlig, så det er sjeldent behov for ytterligere hjelp, men studieleder bidrar med teknisk bistand når det er behov for dette.

Informasjonen studentene trenger ligger som hovedregel lett tilgjengelig i nettskolen, men studieleder går alltid ut med tilleggsinformasjon eller påminnelser, både på studie- og emnenivå. Dette kan f.eks. være oppstartsinformasjon, viktige frister eller endringer.

Oppfølging via diskusjonsforumene i Differ (kommunikasjonsplattform)

Differ er hovedkanalen for informasjonsformidling, og kommunikasjon studentene imellom, samt mellom studenter og studieleder.

Alle studentene får tilgang til Differ før oppstart av studiet. Studieleder fungerer som moderator i diskusjonsforumene, og mottar varsler på telefon når det er aktivitet i disse. Her er det ofte faglige diskusjoner studentene imellom, men også andre typer henvendelser.

VURDERINGSORDNINGER, ARBEIDSKRAV OG EKSAMEN

Vurdering innebærer at resultatet av utdanningen vurderes i lys av de læringsutbyttebeskrivelsene som er formulert i studieplanen. Undervisning i nettskolen, selvstudium og arbeidskravene leder frem til oppnåelse av læringsutbyttebeskrivelsene.

Vurderingsordningene skal vise og dokumentere:

- studentens læringsutbytte i forhold til de utbyttene som er formulert i studieplanen
- studentens helhetlige kompetanse etter fullført utdanning

Vurdering vil ha ulike formål, blant annet å:

- informere studenten og eventuelt lærer og opplæringssted i arbeidet fram mot et læringsmål, om hvor langt studenten er kommet i utvikling mot et læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse
- veilede, motivere og utvikle studenten
- motivere læreren til kontinuerlig å vurdere sin undervisnings- og veiledningspraksis
- informere samfunnet, arbeidslivet og utdanningsinstitusjoner om hvilken kompetanse studenten har oppnådd

Det skilles mellom to hovedtyper av vurdering:

1. **Vurdering underveis** har til hensikt å informere og motivere studenter og lærere i arbeidet med å nå læringsutbyttene. Vurderingen blir ivaretatt gjennom arbeidskravene som studenten sender til læreren.
2. **Avsluttende vurdering** kommer til uttrykk i eksamenskarakter.

Skikkethetsvurdering

Det stilles krav om skikkethetsvurdering gjennom hele utdanningen jf. § 28 [Kap. 5 i Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning](#) (fagskoleforskriften). Skikkethetsvurdering skal inngå i en helhetsvurdering av studentens forutsetninger for å kunne fungere i yrket.

Arbeidskrav

I hvert emne skal studenten utføre arbeidskrav. Arbeidskravene lastes opp og sendes via innsendingsverktøyet i nettskolen. Arbeidskrav vurderes av faglærer til godkjent/ikke godkjent. Det er forventet at responstid fra faglærer ikke overstiger 2-4 virkedager. Dersom det er behov for det, har studenten anledning til å omarbeide besvarelsen. Studenten kan omarbeide et arbeidskrav tre ganger. Læreren gir da hensiktsmessig veiledning slik at studenten kan komme videre.

Alle arbeidskrav må være utført og vurdert til godkjent før studenten kan avlegge eksamen.

Emnenavn	Arbeidskrav	Vurdering
Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i oppvekstfag	2 innsendingsoppgaver	Godkjent/ ikke godkjent
De yngste barna – omsorg, trygghet og trivsel	2 innsendingsoppgaver	Godkjent/ ikke godkjent
De yngste barna – lek og vennskap	2 innsendingsoppgaver	Godkjent/ ikke godkjent
Barnehagen som demokratisk danningsarena	2 innsendingsoppgaver	Godkjent/ ikke godkjent
Praksisstudier med prosjektarbeid og fordypningsoppgave	6 innsendingsoppgaver	Godkjent/ ikke godkjent

Eksamen

Hvert av de fire første emnene avsluttes med en hjemmeeksamen som går over 48 timer. Eksamenene omhandler emnenes innhold og skal ha et omfang på 1500-2000 ord. Studenten gis tilstrekkelig med tid til å utføre oppgaven, og eksamensformen skal gi et godt grunnlag for å vurdere studentens måloppnåelse. Det femte og siste emnet avsluttes ved innlevering av fordypningsoppgave. Alle eksamenene må være vurdert til bestått før karakterutskrift/vitnemål utstedes. MedLearn tar forbehold om at vurderingsformer (type eksamen) kan bli endret ved revideringer av studiet.

Emnenavn	Eksamen	Dato og tid	Vurdering
Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i oppvekstfag	Individuell hjemmeeksamen over 48 timer.	14.06.2021, kl. 10.00	Karakter A til F
De yngste barna – omsorg, trygghet og trivsel	Individuell hjemmeeksamen over 48 timer.	04.10.2021, kl. 10.00	Karakter A til F
De yngste barna – lek og vennskap	Individuell hjemmeeksamen over 48 timer.	17.01.2022, kl. 10.00	Karakter A til F
Barnehagen som demokratisk danningsarena	Individuell hjemmeeksamen over 48 timer.	30.05.2022, kl. 10.00	Karakter A til F
Praksisstudier med prosjektarbeid og fordypningsoppgave	Fordypningsoppgave	September-desember 2022	Karakter A til F

Eksamensvurdering

Eksamensbesvarelser vurderes av to kvalifiserte sensorer. MedLearn skal sikre at studentenes kunnskap, ferdigheter og generelle kompetanse blir prøvd og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal sikre det faglige nivået ved utdanningen (jf. Fagskoleloven § 21).

Eksamensinformasjon finner du på <https://medlearn.no/alt-om-studier/eksamen/>

Oppmelding til eksamen

Studenten må selv melde seg opp til de aktuelle eksamener. Oppmelding til eksamen er fortløpende senest innen en måned før avvikling. Studenten får tilsendt en bekreftelse på eksamensoppmeldingen. Bekreftelsen inneholder informasjon om tidspunkt. Studentene kan også se at de er oppmeldt til eksamen når de logger seg inn på nettskolen.

Karaktersystem

Vurderingsuttrykket ved avsluttende vurdering, eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering er godkjent/ikke godkjent eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og med F for ikke bestått. I den graderte karakterskalaen fra A til F gir karakteren C uttrykk for en jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder, og karakteren A for en fremragende prestasjon som klart utmerker seg.

Vurderingsuttrykkene som benyttes for den graderte skalaen er:

Karakter A:

Studenten har vist særdeles god innsikt i og forståelse av alle deler av lærestoffet. Hun/han har vist stor modenhet, evne til selvstendig arbeid, evne til logisk resonnering og meget grundige faglige kunnskaper og ferdigheter. Prestasjoner, form og uttrykksmåte skiller seg klart ut.

Karakter B:

Studenten har vist meget god innsikt i og forståelse av alle deler av lærestoffet. Det stilles krav om grundig faglige kunnskaper og ferdigheter, men ikke så høye krav til modenhet og logisk resonnering som for karakteren A. Studenten har en klar uttrykksmåte.

Karakter C:

Studenten har vist god innsikt i og forståelse av hoveddelene i lærestoffet. Hun/han har til dels gode faglige kunnskaper og ferdigheter og viser en viss modenhet i beherskelse av stoffet.

Karakter D:

Studenten har vist varierende innsikt i og forståelse av hoveddelene av lærestoffet. Hun/han har tilegnet seg grunnleggende kunnskaper og ferdigheter, men viser noe ujevnheter i beherskelse av stoffet.

Karakter E:

Studenten har vist noe innsikt i og forståelse av hoveddelene av lærestoffet og tilegnet seg en del kunnskaper og ferdigheter. Prestasjonene viser usikkerhet, men Studenten antas å ha grunnlag for å arbeide videre i faget.

Karakter F:

Studenten har tilegnet seg liten innsikt i og forståelse av lærestoffet og/eller små kunnskaper og ferdigheter. Hun/han anses ikke å ha oppnådd tilstrekkelig grunnlag for å arbeide videre i faget.

Begrunnelse for karakterfastsetting

Eksamensbesvarelsen vurderes av intern og ekstern sensor. En kandidat har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen på sin eksamensbesvarelse. Ref. [Forskrift om fagskoleutdanning ved Medlearn § 6-8](#)

Klage på eksamenskarakteren

En kandidat kan klage på eksamenskarakteren. Klagen skal være skriftlig og må være framsatt innen tre uker etter at studenten er blitt gjort kjent med, respektive har kunnet gjøre seg kjent med eksamensresultatet ref. [Forskrift om fagskoleutdanning ved Medlearn § 6-9](#)

Vitnemål

Studenter som har fullført høyere yrkesfaglig utdanning i samsvar med krav fastsatt i studieplanen, får vitnemål/ Vocational Diploma med karakterer etter bestemmelser som fremgår av MedLearns eksamensreglement.

SAMLET LITTERATURLISTE

Alvestad, T. (2012) *Små barns forhandlinger i lek*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (135 sider)

Bae, B. (2007) *Å se barn som subjekt – noen konsekvenser for pedagogisk arbeid i barnehagen*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnehager/artikler/a-se-barn-som-subjekt---noen-konsekvenser/id440489/> (Hentet: 11. desember 2020). (ca. 17 sider)

Bae, B. (2011) Barnehagebarns medvirkning, i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1) (20 sider)

Bae, B. (2011) Kraften i lekende samspill, i B. Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 2) (24 sider)

Broberg, M., Hagström, B. og Broberg, A. (2014) *Tilknytning i barnehagen: hva betyr trygghet for lek og læring?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (202 sider)

Drugli, M. B. (2017) *Liten i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (s. 15-58, 59-78, 79-96, 126-163, 163-175) (128 sider)

Fennefoss, A. T. og Jansen, K. E. (2020) *Småbarnspedagogikk og praksisfortellinger: analyse og tolkning av praksisfortellinger*. Bergen: Fagbokforlaget. (104 sider)

Fennefoss, A. T. og Jansen K. E. (2011) Dynamikk og vilkår, i Bae B., Fennefoss A.T., Grindland B., Jansen K.E., Johannesen N., Myrstad A., Sandvik N. og Sverdrup T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 6) (23 sider)

Grindland, B. (2011) På kanten av kaos, i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 3) (22 sider)

Gunnestad, A. (2019) *Didaktikk for barnehagelærere: en innføring*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5) (135 sider)

Hennum, B. A. og Østrem, S. (2016) *Barnehagelæreren som profesjonsutøver*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) (114 sider)

Johannesen, N. (2011) Å se det unike i små barns uttrykk: Med Levinas som linse, i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 4) (21 sider)

Kolle, T., Larsen, A. S. og Ulla, B. (2017) *Pedagogisk dokumentasjon – inspirasjon til bevegelige praksiser*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8) (87sider)

Løkken, G. og Søbstad, F. (2013) *Observasjon og intervju i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 3, 5, 6, 7) (77 sider)

Myrstad, A. og Sverdrup T. (2011) Legg merke til Emils fot. i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 7) (17 sider)

Pettersvold, M. (2017) Barns motstand i et demokratiperspektiv, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (26 sider)

Rossholt, N. (2010) Gråtens mange ansikter. Toner og tempo i barnehagen, i *Nordic Studies in Education*. No 2, s. 133-143. Tilgjengelig fra: <https://www.idunn.no/np/2010/02/art03> (Hentet 17. desember 2020). (11 sider)

Seland, M. (2017) Uenig eller ulydig? Barns motstand i en lærende organisasjon, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (25 sider)

Tholin, K. R. (2013) *Omsorg i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (143 s)

Öhman, M. (2012) *Det viktigste er å få leke*. Oslo: pedagogisk Forum. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20) (252 sider)

Øksnes, M. (2017) Lekende motstand som frihetserfaring, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (23 sider)

Øksnes, M. (2011) Med plikt til å leke? *Barnehagefolk* (2) 21-25. (3 sider)

Øksnes, M. og Samuelsson, M. (2017) «Nei, jeg gjør det på min måte!» Motstand i barnehagen, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (31 sider)

Åberg, A. og Taguchi, H. L. (2006) *Lyttende pedagogikk: etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (124 sider)

Forutsettes kjent:

Barnehageloven. *Lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager*.

De forente nasjoner/Barne- og familiedepartementet (1989/1991). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*. Tilgjengelig fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf (Hentet 17. desember 2020). (60 sider)

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. *Forskrift 24. april 2017 nr. 487 om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*.

Kunnskapsdepartementet (2006) *Temahefte om barns medvirkning*. Tilgjengelig fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/300463-temahefte_om_barns_medvirkning.pdf (Hentet 17. desember 2020). (72 sider)

Kunnskapsdepartementet (2006) *Temahefte om de minste barna i barnehagen*. Tilgjengelig fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/287768-temahefte_om_de_minste_barna_i_barnehagen1.pdf (Hentet 17. desember 2020). (36 sider)

Totalt antall sider: 1997

Anbefalt litteratur:

Abrahamsen, G. (2009) En god barnehagestart i barnehagen – toleranse for avskjed i tårer og tid til det nødvendige, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 4) (15 sider)

Bae, B. (1996) *Det interessante i det alminnelige: en artikkelsamling*. Oslo: Pedagogisk Forum.
Tilgjengelig fra: <http://www.nb.no/nbsok/nb/5dc869d9019bb346b68eee5b3252753b?lang=no#0>
(Hentet: 14.12.20) (kap. 8, 9, 11, 12) (68 sider)

Birkeland, L. (1998) *Pedagogiske erobringer*. Oslo: Pedagogisk Forum. (kap. 1, 3, 6) (37 sider)

Christoffersen, S. A. (red.) (2011) *Profesjonsetikk: om etiske perspektiver i arbeidet med mennesker*. Oslo: Universitetsforlaget. (innledning + kap. 1, 2, 3) (76 sider)

Greve, A. (2009) *Vennskap mellom små barn i barnehagen*. Oslo. Pedagogisk Forum. (s. 15-30, 85-177) (107 sider)

Jansen, K. E. (2013) *På sporet av medvirkning og læring: de yngste barna og spenningsfeltet mellom det planlagte og det spontane*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 2, 3, 5) (86 sider)

Jensen, R. og Kranmo, A. L. (2010) *Å utforske praksis: barnehagen*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2, 5) (20 sider)

Korsvold, T. (2005) *For alle barn: barnehagens framvekst i velferdsstaten*. Oslo: Abstrakt Forlag. (kap. 3, 4, 5) (87 sider)

Løkken, G. (2009) Toddleren som kroppssubjekt, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2) (16 sider)

Nordin-Hultman, E. (2004) *Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping*. Oslo: Pedagogisk Forum. (kap. 1, 3, 4, 5) (56 sider)

Pålerud, T. (2013) *Didaktikk for en demokratisk barnehage*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2 og 5) (58 sider)

Røthle, M. (2009) Møtet med de lekende barna, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 7) (20 sider)

Schibbye, A-L. L. og Løvlie, E. (2017) *Du og barnet: om å skape gode relasjoner med barn*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 3, 4, 5) (50 sider)

Seland, M. (2011) *Livet i den fleksible barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 2, 3, 4, 5) (83 sider)

Svenning, B. (2009) *Hva fortelles om meg? Barn rettigheter og muligheter til medvirkning i barnehagers bruk av dokumentasjon*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (112 sider)

Søbstad, F. (2009) Småbarns humoropplevelser, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 10) (18 sider)

Øksnes, M. & Brønstad, E. S. (2013) «Vi snik oss te å leik!» Om å anerkjenne barndommen og lekens egenverdi, i Glaser V., Moen K. H., Mørreaunet S. og Søbstad F. (red.) *Barnehagens grunnsteiner: formålet med barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 18) (11 sider)